

DE ONDERWIJSVISITATIE – VERKORTE PROCEDURE

Drama

Een onderzoek naar de kwaliteit van de academisch gerichte bachelor-
en masteropleiding Drama aan LUCA School of Arts

www.vluhr.be Brussel – 3 mei 2013

vluhr

**DE ONDERWIJSVISITATIE - VERKORTE PROCEDURE
DRAMA**

Ravensteingalerij 27, bus 3 & 6
1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00
kwaliteitszorg@vluhr.be

Exemplaren van dit rapport kunnen tegen betaling verkregen worden
op het VLUHR-secretariaat.

Het rapport is ook elektronisch beschikbaar op
<http://www.vluhr.be> > kwaliteitszorg > rapporten

Wettelijk depot: D/2013/12.784/10

DEEL 1	ALGEMEEN DEEL	5
1.1	Inleiding	7
1.2	Verkorte procedure	9
1.3	Samenstelling visitatiecommissie	9
1.4	Werkwijze van de visitatiecommissie	9
DEEL 2	OPLEIDINGSRAPPORT	11
DEEL 3	BIJLAGEN	19
Bijlage 1	Curriculum vitae	21
Bijlage 2	Bezoekschema	23

DEEL 1

Algemeen deel

DE VERKORTE PROCEDURE

Drama

1.1 Inleiding

In het voorjaar van 2009 heeft de visitatiecommissie Drama, in opdracht van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), de betrokken opleidingen gevisiteerd. Dit initiatief kaderde in de werkzaamheden van de VLHORA op het vlak van de externe kwaliteitszorg, waarmee de Vlaamse hogescholen gevolg geven aan de decretale verplichtingen terzake.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie werden vastgelegd in het visitatierapport "Een onderzoek naar de kwaliteit van de academisch gerichte bachelor- en masteropleiding Drama aan de Vlaamse hogescholen", dat werd gepubliceerd op 18 december 2009.

De betrokken opleidingen hebben vervolgens in 2010 een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO).

De academisch gerichte bacheloropleiding Drama en de masteropleiding Drama van LUCA School of Arts (voorheen Hogeschool voor Wetenschap & Kunst) kregen een negatief accreditatiebesluit van de NVAO. Conform het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen vroeg LUCA School of Arts daarop voor de opleidingen een tijdelijke erkenning aan. Die werd haar door de Vlaamse regering verleend voor een periode van twee jaar, dat wil zeggen tot 1 oktober 2013.

1.2 Verkorte procedure

De decreetgever voorziet dat de accreditatie van een opleiding na het verlopen van een tijdelijke erkenning plaatsvindt via een verkorte procedure. Een nieuwe externe beoordeling (m.i.v. een gepubliceerd rapport) dient te worden uitgevoerd. Op basis daarvan neemt de NVAO een besluit dat zij publiceert in een accreditatierapport.

Onderhavig rapport bevat de resultaten van de externe beoordeling van de de academisch gerichte bacheloropleiding en de masteropleiding Drama aan LUCA School of Arts. De beoordeling werd uitgevoerd door een visitatiecommissie, samengesteld uit onafhankelijke experts (*cfr. infra*) en gecoördineerd door de VLUHR. De beoordeling van de opleiding heeft, zoals decretaal bepaald, alleen betrekking op die elementen op basis waarvan de vorige accreditatie-aanvraag negatief werd beoordeeld:

- facet 4.1: materiële voorzieningen
- onderwerp 4: voorzieningen

1.3 Samenstelling visitatiecommissie

De visitatiecommissie die deze ‘verkorte’ visitatie uitvoerde, bestond uit commissieleden die eveneens betrokken waren bij de oorspronkelijke visitatie. De commissie voor de verkorte procedure werd op 12 februari 2013 door de VLUHR ingesteld, na positief advies van de NVAO, d.d. 29 januari 2013. De commissie was als volgt samengesteld:

Voorzitter en domeindeskundige:	<i>Ann Olaerts</i>
Domeindeskundige:	<i>Thomas Bellinck</i>
Domeindeskundige:	<i>Steven Heene</i>
Domeindeskundige:	<i>Chiel Kattenbelt</i>

De heer Ken Lambeets, stafmedewerker Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR, trad op als projectbegeleider en secretaris.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar bijlage 1.

1.4 Samenstelling visitatiecommissie

Ter voorbereiding van de verkorte visitatie heeft de betrokken opleiding een zelfevaluatie-rapport opgesteld waarin de opnieuw te beoordelen onderwerpen werden besproken. Het zelfevaluatie-rapport werd op 31 oktober 2012 aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR overgemaakt, die het op haar beurt aan de commissieleden bezorgde. De visitatiecommissie kreeg aldus de gelegenheid deze informatie zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden.

Het bezoek van de visitatiecommissie vond plaats op 22 februari 2013. Tijdens het bezoek heeft de visitatiecommissie gesprekken gevoerd met de opleidingsverantwoordelijken, studenten en academisch personeel. Het bezoekschema is toegevoegd als bijlage 2.

Als laatste stap in het proces heeft de commissie, conform het visitatieprotocol "Handleiding visitaties VLIR/VLHORA, Brussel, september 2008", haar bevindingen en conclusies omtrent de te beoordelen onderwerpen in voorliggend rapport vastgelegd. De opleiding werd hierbij in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren. De opleiding heeft geen reactie ingestuurd.

DEEL 2

Opleidingsrapport:
Drama

LUCA SCHOOL OF ARTS

Algemene toelichting bij de academisch gerichte bachelor- en masteropleiding Drama

LUCA School of Arts maakt deel uit van de Associatie KU Leuven (AKUL).

De opleiding die het voorwerp uitmaakt van dit visitatierapport, de bachelor- en masteropleiding in het Drama, wordt aangeboden in het Lemmensinstituut in Leuven. Het Lemmensinstituut biedt naast de opleiding in het Drama ook de academische bachelor- en masteropleiding in de Muziek aan. Belangrijk om weten is dat het Lemmensinstituut met zijn oprichting in 1879 een erg lange voorgeschiedenis kent als muziekinstelling. De oprichting van een opleiding Woordkunst in 1988 is in dat perspectief zelfs relatief recent te noemen. Binnen het Lemmensinstituut hebben de muziekopleidingen ook veel grotere studenten- en docentenaantallen. Het departement Muziek, Podiumkunsten en Onderwijs telt als geheel ongeveer 500 studenten en 250 docenten, van wie jaarlijks ongeveer een 20-tal studenten en ongeveer evenveel docenten in de drama-opleiding.

Vanuit de wens om naast de woordopleidingen in de conservatoria van Brussel, Gent en Antwerpen ook in het “vrije net” een gelijkaardige studierichting op te starten, werd in 1988 een nieuwe opleiding woordkunst ingericht in het Lemmensinstituut. Bij het opstarten van de basisopleiding in de woordkunst bestond de opleiding uit drie studie jaren, en leidde ze tot het behalen van een eerste prijs. Door het Hogeschooldecreet van 1991 telde de opleiding vanaf 1994 vier jaren (twee kandidaats- en twee meesterjaren). Tegelijk verschoof het accent in de opleiding steeds meer van de “spreker-tekstzegger” naar de “spreker-verteller-speler”. Vanaf het academiejaar 2005–2006 werd uitdrukkelijk gekozen voor een opleiding die gebaseerd is op drie pijlers: spelen, spreken en maken. Deze ontwikkeling transformeerde het profiel van de opleiding, te meer omdat een nieuw kernteam de leiding overnam. Bovendien veranderde de structuur van de opleiding bijna gelijktijdig omwille van de invoering van de bachelor-masterhervorming in het hoger onderwijs. Sindsdien biedt ze een driejarige academische bachelor- en een éénjarige academische masteropleiding aan. Officieel kent de opleiding één afstudeerrichting woordkunst.

ONDERWERP 4 VOORZIENINGEN

Facet 4.1 Materiële voorzieningen

Beoordelingscriterium:

- De huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.

Oordeel van de visitatiecommissie: **voldoende**

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Tijdens de verkorte procedure stelde de commissie met tevredenheid vast dat de opleiding Drama veel veranderingen heeft doorgevoerd sinds de publicatie van het eerdere visitatierapport. De opleiding heeft de opmerkingen van de commissie uit het vorige visitatierapport duidelijk ter harte genomen.

De commissie vindt het erg positief dat de opleiding de onvoldoende voor het facet materiële voorzieningen heeft aangegrepen om heel de opleiding nogmaals kritisch tegen het licht te houden. De opleiding heeft eerst vanuit de inhoud geredeneerd om haar profiel opnieuw scherp te stellen. Nadat de doelstellingen op punt stonden, heeft de opleiding het curriculum en daarna de materiële voorzieningen aangepakt. Die koppeling tussen het materiële en het inhoudelijke luik vindt de commissie een pluspunt.

Met name de samenwerking binnen het departement acht de commissie als een groot punt van verbetering. De departementsverantwoordelijke en de opleidingscoördinatoren vertelden aan de commissie dat ze elkaar de afgelopen jaren beter hebben leren kennen en erkennen. Er is nu zelfs sprake van een echte wisselwerking. Door deze samenwerking is ook een zekere dynamiek aan het ontstaan tussen de opleidingen Muziek en Drama, van die aard dat onder meer studenten en docenten van beide opleidingen elkaars voorstellingen bijwonen. De studenten Drama vertelden dat ze soms gevraagd werden als presentator voor een voorstelling van de opleiding Muziek. Het stemt de commissie verder ook tevreden te horen dat de hogeschool ook in de toekomst nog een groeipotentieel ziet voor de opleiding Drama.

De commissie vindt het positief dat het overleg nu ook een structurele plaats heeft gekregen in het departement. Wanneer er in de toekomst nog problemen zouden opduiken, kunnen die ter sprake gebracht worden in de Stafcommissie. Het overleg over de opleiding zelf vindt plaats in de Permanente Onderwijscommissie, die zes keer per jaar bijeenkomt. De studenten gaven in hun gesprek met de commissie aan dat er naar hen geluisterd wordt in dit overlegorgaan en dat de opleiding tracht om hun problemen te remediëren.

Wat betreft de materiële voorzieningen, stelde de commissie tijdens de rondgang vast dat de opleiding de maatregelen ter verbetering uit het vorige visitatierapport ter harte heeft genomen. Tijdens de gesprekken hoorde de commissie veel positieve geluiden van zowel de opleidingsverantwoordelijken als de studenten en de docenten.

De bijkomende ruimte die werd gecreëerd door het partnerschap met het Openbaar Entrepot voor de Kunsten (OPEK) wordt door alle betrokkenen terecht als positief ervaren. Dit partnerschap bracht haast een verdubbeling van de capaciteit van de opleiding met zich mee. In OPEK investeerde de opleiding ook in de nodige belichtingsinstallatie met conforme stekkers, spots, staanders, etc. De studenten van het derde en vier jaar van de opleiding kunnen er naar harten-

lust repeteren in professionele ruimtes maar evengoed gebruik maken van de refter of andere voorzieningen. Bovendien komen deze studenten in contact met het werkveld, waardoor ze al een netwerk kunnen uitbouwen voor na hun studies.

Wat betreft de materiële voorzieningen in het Lemmensinstituut zelf keert uit alle monden terug dat men heel wat inspanningen heeft geleverd om de akoestiek en de planningsproblemen op te lossen. Ook hier heeft men voldoende repetitieruimte gecreëerd. Zelfs als er in de toekomst meer studenten in de opleiding zouden instromen, kan de opleiding hierop inspelen met de huidige materiële voorzieningen. Zowel studenten van het eerste en het tweede jaar als docenten ervaren niet langer problemen om de opleiding op goede wijze te organiseren. Er zijn volgens de studenten altijd voldoende repetitiemogelijkheden voorhanden. Door een betere akoestiek en een goede planning zijn er geen klachten meer van geluidsoverlast – dit komt onder andere doordat de opleiding Muziekpedagogie is verhuisd naar een andere plaats op de campus. Wat betreft de bibliotheek stelde de commissie vast dat de studenten weinig gebruik maken van de infrastructuur van het Lemmensinstituut en dat ze vaker uitwijken naar de stadsbibliotheek van Leuven, de bibliotheek van de KU Leuven of de bibliotheek van het Vlaams Theaterinstituut in Brussel.

De commissie hoopt dat deze positieve evolutie van overleg en aanpak van problemen zal worden voortgezet in de nieuwe structuur van de LUCA School of Arts. De commissie vindt het belangrijk dat er, afhankelijk van hoe de opleiding zich verder profileert in de toekomst en in functie van het groeipotentieel van de opleiding, rekening wordt gehouden met de nieuwe materiële zorgen die hieruit kunnen voortvloeien. Een punt van aandacht vormen de productionele ondersteuning. Thans is er al ateliergeld beschikbaar, maar de commissie meent dat de opleiding nog te hard rekt op de zelfredzaamheid van de studenten.

Aanbevelingen ter verbetering:

- Gezien de aangetoonde positieve wisselwerking tussen inhoudelijke en materiële aspecten wil de commissie de opleiding aanmoedigen om verder te blijven investeren in de optimalisering van de materiële voorzieningen.
- De commissie raadt de opleiding aan om bij eventuele groei van de opleiding tijdig te anticiperen op nieuwe materiële behoeften, die hieruit kunnen voortvloeien.

Oordeel over onderwerp 4, voorzieningen: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 4.1	materiële voorzieningen	voldoende
facet 4.2	studiebegeleiding	voldoende (2009)

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

GLBAAL OORDEEL

De visitatiecommissie baseerde haar oordeel en motivering op de volgende bronnen:

- het zelfevaluatierapport van de opleiding en de bijhorende bijlagen, de gevoerde gesprekken met de betrokkenen,
- de documenten ter inzage tijdens het bezoek,
- de opgevraagde documenten,
- de reactie van de opleiding op het opleidingsrapport.

De commissie is van mening dat het ZER duidelijk de evolutie ten opzichte van de vorige visitatie belicht.

Op basis van de oordelen over:

onderwerp 1	niveau en oriëntatie	voldoende (2009)
onderwerp 2	programma	voldoende (2009)
onderwerp 3	personeel	voldoende (2009)
onderwerp 4	voorzieningen	voldoende
onderwerp 5	interne kwaliteitszorg	voldoende (2009)
onderwerp 6	resultaten	voldoende (2009)

is de commissie van mening dat er voldoende generieke kwaliteitswaarborgen in de opleiding aanwezig zijn.

OVERZICHTSTABEL VAN DE OORDELEN

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding	Voldoende (2009)
Facet 1.1 Niveau en oriëntatie	voldoende (2009)
Facet 1.2 Domeinspecifieke eisen	voldoende (2009)
Onderwerp 2 Programma	Voldoende (2009)
Facet 2.1 Relatie doelstelling en inhoud	voldoende (2009)
Facet 2.2 Eisen academische gerichtheid	voldoende (2009)
Facet 2.3 Samenhang	onvoldoende (2009)
Facet 2.4 Studieomvang	oké (2009)
Facet 2.5 Studietijd	voldoende (2009)
Facet 2.6 Afstemming vormgeving en inhoud	onvoldoende (2009)
Facet 2.7 Beoordeling en toetsing	voldoende (2009)
Facet 2.8 Masterproef	voldoende (2009)
Facet 2.9 Toelatingsvoorwaarden	voldoende (2009)
Onderwerp 3 Inzet van personeel	Voldoende (2009)
Facet 3.1 Kwaliteit personeel	onvoldoende (2009)
Facet 3.2 Eisen academische gerichtheid	voldoende (2009)
Facet 3.3 Kwantiteit personeel	voldoende (2009)
Onderwerp 4 Voorzieningen	Voldoende
Facet 4.1 Materiële voorzieningen	voldoende
Facet 4.2 Studiebegeleiding	voldoende (2009)
Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg	Voldoende (2009)
Facet 5.1 Evaluatie resultaten	voldoende (2009)
Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering	voldoende (2009)
Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	onvoldoende (2009)
Onderwerp 6 Resultaten	Voldoende (2009)
Facet 6.1 Gerealiseerd niveau	voldoende (2009)
Facet 6.2 Onderwijsrendement	voldoende (2009)

De oordelen zijn van toepassing voor:

LUCA School of Arts

- Academisch gerichte bacheloropleiding Drama met volgende afstudeerrichting
 - Woordkunst
- Masteropleiding Drama met volgende afstudeerrichting
 - Woordkunst

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Curriculum Vitae van de commissieleden

Ann Olaerts

zij behaalde in 1985 het diploma Germaanse aan de KU Leuven. Na een korte ervaring in het onderwijs vond zij al snel haar weg naar de theaterwereld, met name het Kaaitheater was ze als communicatiemedewerker aan de slag ging. Ze was daarna stafmedewerker internationale werking en directeur van het Vlaams Theaterinstituut tussen 1990 en 1997 om vervolgens in theatergezelschap Dito Dito van 1997 tot 1999 de artistieke coördinatie op zich te nemen. Van 1999 tot 2004 was zij raadgever podiumkunsten bij het Kabinet van de Vlaams Ministers van Cultuur Anciaux en Van Grembergen. Daarna werd ze opnieuw directeur van het Vlaams Theaterinstituut (Vti). Via documentatie en informatie, onderzoek en debat, internationale samenwerking, voedt het Vti de kritische reflectie in podiumland en staat het borg voor de kwaliteitszorg in de podiumkunsten. Van 2010 tot einde 2012 was Olaerts adviseur cultuur/onderwijs van de Vlaamse minister van onderwijs, jeugd, gendergelijkheid en Brussel. Daarnaast is ze actief als zelfstandig consulent op vlak van kunst- en cultuurbeleid en modereert ze regelmatig debatten en conferenties over diverse cultureel maatschappelijke thema's. Vanaf 1 juni 2013 wordt Ann Olaerts directeur van de Toneelacademie Maastricht, Hogeschool Zuyd.

Thomas Bellinck

is acteur en theatermaker. Hij behaalde in 2005 het diploma Germaans filologie, literatuurwetenschappen aan de K.U.Leuven en studeerde in 2009 af als master in Drama aan de Erasmus-hogeschool Brussel. Hij richtte samen met Jeroen Vander Ven de groep Steigeisten op. Als acteur en theatermaker werkte hij mee aan verschillende producties die onder meer in de KVS en de Vlaamse opera werden geprogrammeerd. Met theater Antigone bracht hij Gezongen zeer. Samen met Jeroen van der Ven regisseerde hij Fobbit. Vorig jaar was Thomas Bellinck te zien op Eén in de documentairereeks Leuven Hulp, waarin hij met gedetineerden van de hulpgevangenis in Leuven een theatervoorstelling op poten zet. Bellinck schreef tot slot ook bijdrages voor rekto verso.

Steven Heene

behaalde in 1992 het diploma Interieurontwerpen aan het toenmalige Sint-Lucas, thans onderdeel van de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst. Hij is afgestudeerd met een ontwerp voor een theater in het Huis van Margaretha van Parma in Oudenaarde. Hij is zijn carrière begonnen als freelance journalist met cultuur als rode draad, wat hij gedurende vele jaren voor zowel de VUM-kranten als voor DeMorgen heeft gedaan. Daarnaast was hij ook programmator voor Speeltheater/Kopergietery (2000–2001), programmator theater & literatuur bij Kunstencentrum Vooruit (2001–2004) en coördinator theater bij Theater aan Zee in Oostende (2004–2009). Van 2004 tot 2009 was hij werkzaam bij de Stad Gent, Pers en Communicatie, eerst als stafmedewerker, later als attaché. Op dit ogenblik is hij artistiek coördinator bij NTGent.

Chiel Kattenbelt

werkt sinds 1979 aan de Universiteit Utrecht, vanaf 1991 in de functie van universitair hoofd-docent mediavergelijking en intermedialiteit. Hij geeft onderwijs binnen het Departement Media- en Cultuurwetenschappen in de bacheloropleiding Theater-, film- en televisiewetenschap, de masteropleidingen Theatre Studies en Nieuwe media en digitale cultuur en in de onderzoekmasteropleiding Media en Performance Studies. Hij doet onderzoek binnen het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur op de volgende terreinen: mediavergelijking en intermedialiteit, esthetica en semiotiek en theater- en mediatheorie. Van januari 2002 tot januari 2007 was hij deeltijds gedetacheerd als lector Nieuwe Theatraliteit en Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten aan de Toneelacademie Maastricht, Hogeschool Zuyd.

BIJLAGE 2

Bezoekschema

LUCA School of Arts – Drama (verkorte procedure)

11.00 - 11.30	intern overleg commissie
11.30 - 12.00	gesprek opleidingsverantwoordelijken
12.00 - 13.00	rondleiding campus Lemmens
13.00 - 13.30	lunch in Opek
13.30 - 14.00	rondleiding Opek
14.15 - 14.45	gesprek docenten
14.45 - 15.30	gesprek studenten
15.30 - 16.00	intern overleg commissie
16.00	mondelijke rapportering

